

“Praznovanje genocida” razburilo Metličane

Objavljamo odmeva na zapis pod zgornjim naslovom, ki je pred kratkim izšel v Demokraciji

Dopisnik revije Demokracija Ivo Zajdel je v četrtek, 11. aprila 2002, objavil članek pod gornjim naslovom. V uvodu članka navaja, da so občinski svetniki občine Metlika na tajnem glasovanju izglasovali 26. november, torej dan, ki smo ga Metličani že prej praznovali kot svoj občinski praznik. V nadaljevanju novinar navaja, da je 26. november dan, ki bi se ga v metliški občini morali spominjati po tragediji, ki se je zgodila na Suhorju, ne pa da ta dan praznujejo, kaj šele da je to občinski praznik. To, da občina zdaj znova praznuje na dan dogodka, ki je bil po mnenju novinarja izredno tragičen in celo zločinski, je po njegovem mnenju za demokratično družbo nerazumljivo.

Ne želim se spuščati v podrobnosti o neobjektivnem pisanju g. Zajdele, saj bi to vzelo preveč prostora, toda nekatere njegove neresnične navedbe pa tudi ne morektno in neobjektivno prikazovanje dogodkov moram vendarle komentirati. Najprej bi ga vprašal, ali sploh ve, kaj je demokracija. Moram povedati, da je bil metliški občinski svet izvoljen na demokratičnih volitvah. Občinski svetniki sprejemamo odločitve na demokratičen način. Tako je bilo tudi takrat, ko smo sprejemali sklep o praznovanju občinskega praznika. Čeprav je bilo glasovanje tajno, lahko povem, da je k temu prispeval tudi moj glas. Povem naj še, da je bila na seji prisotna večina svetnikov in da je bil sklep sprejet z glasovi večine prisotnih svetnikov. Torej je bil sprejet sklep po demokratični poti in je zato legalen in legitim. Občinski svet je suveren organ in mu nima g. Zajdel kaj priporočati in svetnikom deliti nasvete. Svetniki pa smo za svoje delo odgovorni svojim volilcem, ne novinarju.

Glede novinarjevih napotkov o spoznavanju zgodovine v določenem času in prostoru naj povem, da to zgodovino najbolj poznamo tisti, ki smo dogodka doživljali. Noben “Argentinec”, ki ga avtor navaja v omenjenem članku, ali kdo drug nam ne more o tem povedati boljše resnice! V zvezi z njegovimi navedbami, da se mnogi fantje in možje niso upali spati doma, pa naj povem, da za naš kraj velja, da to niso bili le fantje in možje, temveč tudi žene, matere, dekleta in otroci, ki so bežali v gozd zaradi groženj in strahu pred belogardisti. Grozili so nam, da bodo prišli v vas in vse pobili, ker so vsi vaščani Dragomlje vasi podpirali partizanski boj. Zato smo se večkrat za dalj časa umaknili v gozd. Ob tem naj poudarim, da v naši vasi ni bilo hiše, od katere ne bi bili v partizanih vsi, ki so bili sposobni za boj.

V zvezi s požigi naj g. Zajdeli povem, da so belogardisti in italijanski okupatorji že pred napadom na Suhor v Dragomlji vasi požgali dve domačiji. Kar zadeva mučenja in streljanja, pa moram povedati, da si hujšega mučenja in usmrtnice ne morem predstavljati, kot so ga zagrešili belogardisti suhorske postojanke. Ujeli so domačina, ki je bil simpatizer partizanov, ga odpejlali v svojo postojanko na Suhorju, ga zvezali, položili na tla v farovškem skednju, ga zverinsko pretepali s cepi za mlatenje pšenice in ga, še preden je izdihnil, vrgli v grmičevje, zaraščeno s koprivami.

Glede napada in uničenja belogardistične postojanke na Suhorju 26. novembra 1942 pa najbolj objektivno lahko povedo prebivalci tega kraja, ki so to doživeli. Prav zaradi pomembnosti te zmage nad belogardisti in italijanskimi okupatorji so si prebivalci Krajevne skupnosti Suhorja izbrali ta dan za svoj krajevni praznik, ki ga vsako leto množič-

no praznujejo. Da ljudje tega kraja spoštujejo spomin na uničenje belogardistične postojanke na Suhorju in na vse tiste, ki so v napadu sodelovali, potrjuje dejstvo, da na praznovanje krajevnega praznika vsako leto povabijo predstavnike Cankarjeve in XIII. proleterske brigade. Na tem praznovanju se zberejo ljudje različnih političnih prepričanj, ideoloških nazorov ter različnih starosti, verni in neverni. Razvije se pravo prijateljsko, toplo vzdušje, v katerem ne manjka lepih partizanskih pesmi ob spremeljavi harmonike.

Glede na to, da je v uvodoma navedenem članku veliko trditev, ki so razburile duhove v našem kraju in prizadele mnoge naše občane, predvsem starejše generacije in borce, upam, da bo o tem še kdo kaj napisal. Res je, da bi si občani Metlike lahko izbrali tudi kak drug dogodek za svoj občinski praznik, toda po mojem prepričanju in mnenju mnogih občanov je 26. november primeren datum za občinski praznik, saj je zmaga na Suhorju pomembna za celotno območje občine in Bele krajine.

IVAN ŠKOF, občinski svetnik, Metlika

Običajno ne polemiziram v časopisih in revijah, toda vsebinski članka “Praznovanje genocida” izpod peresa Iva Zajdele v Demokraciji, je polna poenostavljanj, neresnic, omalovaževanja, opravičevanja zločinov okupatorja, genocida, terorizma okupatorja in kolaboracije nad našim prebivalstvom v času druge svetovne vojne. Prav tako je nesprejemljivo ocenjevanje naših volilcev – občanov in Občinskega sveta Metlika kakor tudi ocenjevanje znanja in opredelitev, kaj je dobro in kaj slabo.

Pisca sicer ne poznam, iz članka pa je razvidno, da tudi on ne pozna metliške občine, njene zgodovine in njenih ljudi. Mogoče pa to ni zraslo na njegovem zelniku, pač pa je imel samo slabe svetovalce? Zato naj za vse, ki so sodelovali s piscem, velja znano opravičilo: O bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo – pišejo!

Neresnična je trditev, da so Italijani požgali Radovico, ker so partizani požgali farovž in šolo. Radovica ni bila požgana v celoti, pač pa le pet domačij, od katerih so odšli domačini v partizane. Torej prejšnja trditev pisca ne drži. Ko priporoča metliškim svetnikom, kateri dogodki naj bi bili primerni za metliški občinski praznika pa tudi dan, kdaj je Metlika postala mesto, ne drži. Neresnična in smešna je trditev, da je bilo delovanje partizanov povod in opravičilo Italijanom za odvažanje domačinov v koncentracijska taborišča. Iz znanih razlogov je sestavo Legije smrti in suhorske italijansko-okupatorske in kolaboracijske postojanke samo omenil, češ da ni dovolj ustrezne literature in prostora v reviji. Veliki večini je namreč znano, kdo je ustanovil Legijo smrti, kakšen je bil njen cilj in program, koliko je imela leta 1942 bataljonov, čet, vojakov, kako je bila razporejena po Sloveniji, kdo je bil komandant in kdo komandanti bataljonov. V postojanki na Suhorju je bil del III. bataljona. Ponosno pa povem, da v njej ni bilo nobenega Belokranjca, zato ne drži trditev pisca, da so domačini skrivali pred partizani, in menim, da je tudi ta podatek lahko pomemben za pisca.

Tudi jaz nimam prostora, da bi pisal o znanih zločinih, ki so jih izvajali pripadniki tako imenovanega štajerskega bataljona in Legije smrti po Gorjancih, preoblečeni v partizanska oblačila. Na Suhor v postojanko so prišli od drugod in iz drugih kra-

jev z edino nalogo, da z najbolj krutimi dejanji pokorijo prebivalce, željne svobode in miru. Toda te načrte so jim preprečili slovenski in hrvaški partizani ob vsestranski podpori domačega prebivalstva.

Sprašujem, kaj je zločin. Ali uničiti sovražno postojanko in pregnati sovražnika ali organizirati lastnemu narodu sovražno enoto, nagovarjati in prisiljevati neuke ljudi, da se vključijo vanjo, sodelovati z okupatorjem in mu priseči zvestobo, izvajati njegov program in genocid celotnega slovenskega življa kot nacije in ob koncu vojne te ljudi pustiti kruti usodi? Organizatorji in krivci so pravočasno odšli v tujino. S takšnimi članki ni mogoče opravičiti krutosti in sovražnega delovanja kolaboracije, pač pa se ponovno vnaša žalost in sovraštvo med ljudmi.

Dalje pisec našteva, kako so partizani požigali šole, župnišča in gradove. Res se je rušilo vse, kar je lahko služilo okupatorju, predvsem proge in mostove za preprečevanje premikov in onemogočanje sovražnika, večkrat tudi na zaposila zaveznikov, za kar so nam pošiljali potrebno razstrelivo. Za naštevane imen občanov, katere so ubili partizani, pa je pisec našel dovolj prostora. Tudi sam bi o tem lahko razpravljal, vendar ne želim odpirati že kolikor toliko zaceljenih ran. O mrtvih vse najlepše. Čudi pa me, da kot tak pravičnik ne reče nobene besede o pobitih na nasprotni strani. Vprašal bi ga le za vaščana Bojanje vasi s primkom Centa; kdo ga je ubil in na kakšen način, in to leta 1942, še preden so Italijani požgali Bojanjo vas? Lahko bi naštel za

knjižico imen ubitih po sovražniku in kolaboraciji. Če se pisec želi seznaniti s tem, kdo je ubil Cento, naj poižve pri tistih v ino-zemstvu, ki nam jih priporoča, naj si pri njih izpopolnimo znanje!

Avtorju članka pa svetujem, naj ne skrbi preveč za usodo naših občanov in njihovih izvoljenih svetnikov in za njihovo ne-poučenost. Metličani dobro vemo, kdaj je Metlika dobila mestne pravice, prvo čitalnico, hranilnico, gasilsko društvo, kateri so njeni pomembni ljudje in še marsikaj, za kar avtor članka ne ve. Ponosni smo, da smo s pridnimi rokami dosegli dokaj visoko vsestransko ekonomsko, kulturno in socialno raven. Znali smo se upreti v povojni državi Jugoslaviji oziroma Sloveniji, ko nam je kdo delal krivico. Uspe-lo nam je, upreti se najvišjim slovenskim organom, ko je šlo za ukinitve metliške občine. To delamo sedaj in bomo neizprosni tudi v bodoče. Prav bi bilo, da s tem računata tudi pisec!

Občinskemu svetu čestitam za modro odločitev o določitvi datuma občinskega praznika in verjamem, da tako meni večina občanov. Avtorju članka “Praznovanje genocida” pa bom naredil uslugo in se potrudil, da bodo misli, napisane v njem, prišle v čimveč naših družin. Vam, občani Metlike, pa čestitam in se še enkrat zahvaljujem za trud, vložen v razne gospodarske pridobitve, ki smo jih proslavljali ob praznovanju preteklih občinskih praznikov. Bodite ponosni na svojo zgodovino!

FRANC VRVIŠČAR

Podzemelj